

2. september 2022

EN PERSON FRA DEN RIGESTE PROCENT I DANMARK UDLEDER OVER 26 GANGE SÅ MANGE DRIVHUSGASSER SOM EN PERSON FRA DE 10 PCT. FATTIGSTE

Resume

Verden står midt i en klimakrise. Mens verden nogle steder tørrer ud, andre steder drukner og tredje steder sult, bør det nu være klart for selv de største tvivlere, at det ekstreme vejr hænger sammen med menneskeskabte klimaforandringer – og at der er behov for langt mere politisk handling, hvis ikke vil vi se endnu mere sult, mennesker der mister deres levebrød og massive strømme af flygtninge, som flygter fra klimakatastrofer og klimarelaterede konflikter.

Klimakrisen hænger ubestridt sammen med global ulighed. Klimaforandringerne rammer oftest fattige og sårbare mennesker hårdest, mens det er de rigeste lande og mennesker, der gennem årtier har brugt de fleste ressourcer og gennem deres forbrug har udledt – og fortsat udleder – suverænt flest drivhusgasser og dermed bærer det største ansvar for klimakrisen. De fattigste mærker konsekvenserne, når sult, tørke og oversvømmelser rammer. Deres tilpasningsmuligheder er langt ringere end vores.

Denne analyse viser, at de rigeste 10 pct. – og særligt den rigeste procent – står for de markante største udledninger i verden og derfor skal reducere deres klimaaftryk betragteligt, hvis vi skal imødegå klimakrisens konsekvenser og opfyldelse af de globale klimaaftaler.

Nye data fra World Inequality Database viser, at top 1 pct. i Danmark udleder markant mere end alle andre danskere. Faktisk udleder en person fra top 1 pct. 10 gange så meget som gennemsnitsdanskeren. Vi kan også se, at top 1 pct. er dem, der i perioden 1990-2019 er markant ringest til at reducere deres udledninger.

En top 1 pct. dansker udleder lige så meget som 912 af de fattigste 50 pct. af etiopierne.

Da det hovedsageligt er os i de rige lande, som har skabt klimakrisen, har vi også en forpligtelse til at sikre en hurtig omstilling af vores egen produktion og forbrug for at reducere vores udledninger. Hertil har vi en forpligtelse til at støtte udviklingslandene med at tilpasse sig til de uundgåelige konsekvenser fra klimaforandringerne – og til at kompensere landene for de tab og skader, som bliver påført dem af klimakrisen.

Rige mennesker i rige lande har skabt klimakrisen. Vi har en klimagæld til de udsatte mennesker i de fattigste lande.

Klimaudfordringerne er uløseligt forbundet til de rigeste borgere på kloden, der står for en uforholdsmæssig stor andel af CO₂-udledningerne. I rapporten "[Confronting Carbon Inequality](#)" viser Oxfam bl.a:

- At verdens rigeste 1 pct. fra 1990 - 2015 har udledt dobbelt så meget CO₂ i atmosfæren som den fattigste halvdel af verdens befolkning.
- At klimaets kritiske udvikling fortrinsvist er drevet af verdens rigeste 10 pct. (målt på indkomst), der gennem deres forbrug er ansvarlige for 52 pct. af den akkumulerede udledning af CO₂ fra 1990 - 2015.
- At verdens 50 pct. fattigste (målt på indkomst) kun står for 7 pct. af den akkumulerede CO₂-udledning mellem 1990 og 2015.

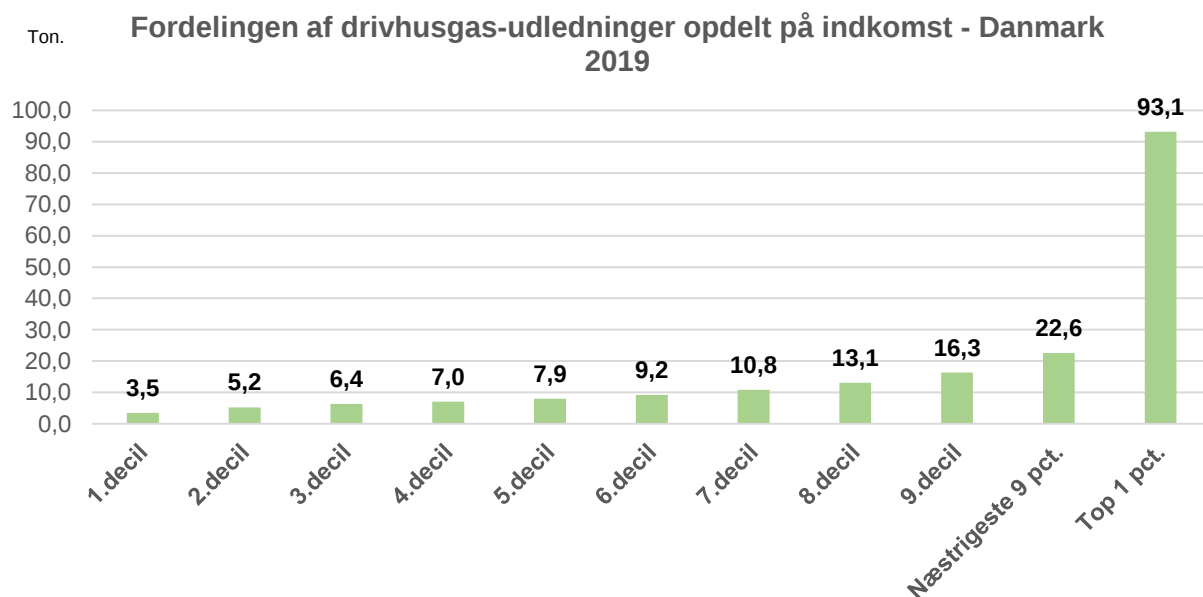
Og ifølge Oxfams beregninger i rapporten "[Carbon Inequality in 2030](#)" ser fremtiden dystre ud. For at kunne overholde Paris-aftalens ambition om en maksimal temperaturstigning på 1,5 grader må der max udledes 2,3 ton CO₂ pr. indbygger i 2030. Her viser rapporten, at:

- De 50 pct. fattigste globalt er klart under de 2,3 ton CO₂ pr. indbygger i 2030.
- De 40 pct. i midten er meget tæt på at overholde kravet på 2,3 ton CO₂ pr. indbygger i 2030. De er estimeret til at udlede 4,8 ton CO₂ pr. indbygger i 2030.
- De 10 pct. rigeste er estimeret til at udlede markant over de 2,3 ton CO₂ i 2030. Ifølge Oxfams prognoser vil de udlede 21 ton CO₂ pr. indbygger svarende til næsten ti gange for meget ift. 1,5 grader målsætningen.
- Den rigeste pct. har meget markante overudledninger i 2030. Deres udledninger er skønnet til 70 ton CO₂ pr. indbygger i 2030 svarende til ca. 30 gange over de 2,3 ton CO₂, der må udledes pr. indbygger for at holde målsætningen.

Hvor Oxfams rapporter opererer på et globalt plan, vil vi i denne analyse undersøge, om de samme tendenser som vi ser globalt, hvor rigdom og udledninger følges opad, også gør sig gældende i Danmark. Dette viser sig klart at være tilfældet.

På baggrund af data fra [World Inequality Database](#) har Oxfam IBIS undersøgt, hvor store forskellene er i udledningerne mellem grupper med forskellig indkomst i Danmark. Resultatet er klart. Den rigeste procent udleder gennemsnitligt markant flere drivhusgasser end alle andre indkomstgrupper i gennemsnit.

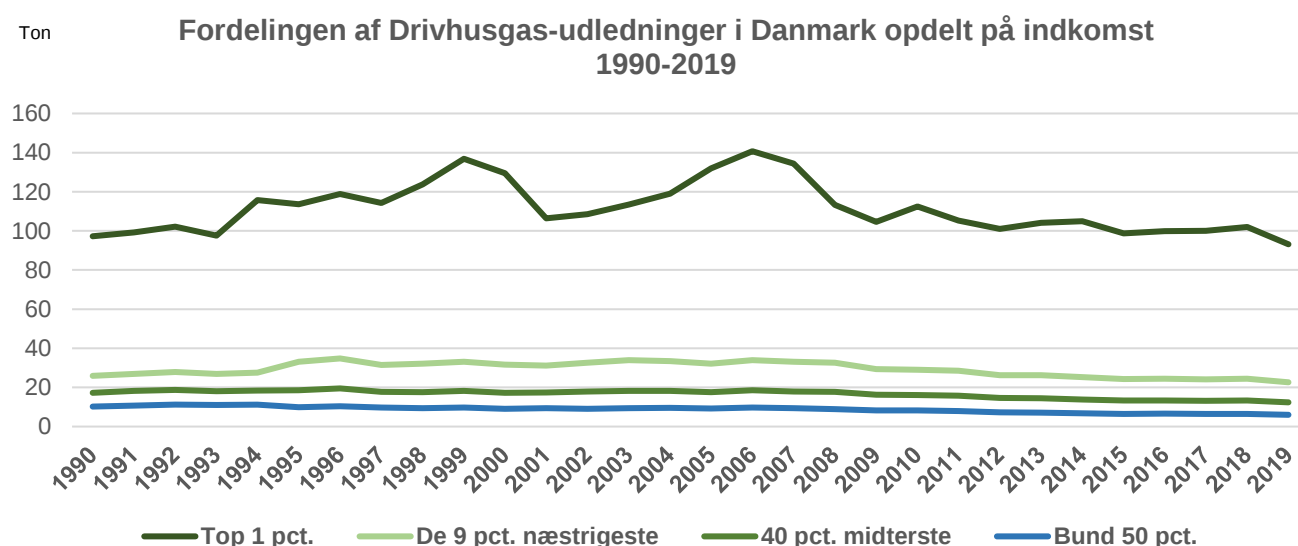
I 2019 udledte en person fra top 1 procent i Danmark gennemsnitligt ca. 93 ton drivhusgasser. Alle andre grupper udleder markant mindre. De 9 pct. med næsthøjeste indkomst udledte til sammenligning knap 23 ton i gennemsnit pr. person. For 5. decil er tallet knap 8 tons og for de 10 pct. fattigste er tallet 3,5 ton. En person fra top 1 procent vil således udlede lige så meget som 26,6 personer blandt de 10 pct. fattigste. Sammenligner man med hele populationen, udleder top 1 pct. ca. 10 gange så mange drivhusgasser som den gennemsnitlige dansker.

Kilde og anmærkning: Data fra World Inequality Database.

Ser man i perioden 1990-2019, hvorfra vi har data, ligger den rigeste procent langt over i hele perioden. Her sammenlignes der med de næstrigste 9 pct., de 40 pct. i midten samt de 50 pct. fattigste.

Top 1 pct. danskernes udledninger har haft en faldende tendens over de seneste år. Deres udledninger topper i 2006 med hele 141 ton drivhusgasser. Siden da har top 1 pct. reduceret deres udledninger med 48 ton til 93 ton. Som vi skal se nedenfor, bringer dette dog kun top 1 pct. udledningerne marginalt under niveauet for 1990.

Kilde og anmærkning: Data fra World Inequality Database.

Faktaboks: Investeringer trækker top 1 pct. udledninger op

- World Inequality Database anvender en samlet opgørelse af udledninger, som inkluderer både udledningen fra husholdningen, udledninger fra den offentlige sektor, som er fordelt ligeligt pr. borger, og endeligt også udledninger fra investeringer i fx produktion. Dertil indgår også udledninger fra NGO-sektoren. Dette udgør tilsammen **det samlede "carbon footprint"**. Husholdningerne fylder klart mest og udgør globalt i de seneste to data-år 2019 og 2020 ca. 52 pct. af de samlede udledninger. Herefter kommer investeringerne med ca. 32 pct. af de samlede udledninger. Udledninger fra den offentlige sektor udgør ca. 12,6 pct. af de samlede udledninger. NGO-sektoren udgør de resterende ca. 3,3 pct. af de samlede udledninger.
- Fordelingen i Danmark er lidt anderledes end globalt. I Danmark udgør husholdningernes andel af udledninger ca. 51 pct. i 2019 og 2020. Investeringerne udgør ca. 28,6 pct. af de samlede danske udledninger i 2019 og 2020. Den offentlige sektor udgør ca. 19 pct. i 2019 og 2020, mens NGO-sektoren udgør ca. 1 pct.
- Udledninger fordeles på indkomst. Dvs. at når vi taler om den rigeste procent eller de fattigste 10 pct. så er det målt på indkomst.
- Det er dog vigtigt at pointere, at estimerne af de forskellige indkomstgruppers udledninger er tæt forbundet med både indkomst og formue. Sammenhængen mellem indkomst og udledninger er central for husholdningernes forbrug, mens formueaktiver er anvendt til at estimere udledninger via investeringer. Udledninger fra den offentlige sektor fordeles som sagt ligeligt mellem alle borgere i et land.
- I og med at top 1 pct. ejer en meget stor andel af formuen, som bruges til at estimere investeringernes klimaaftryk på drivhusgasudledninger, så kan den store forskel på top 1 pct. og resten af befolkningen især tilskrives investeringernes klimaaftryk.
- Det er desværre ikke muligt at opdele udledninger for den rigeste procent på hhv. husholdning og investeringer. Disse opdelinger er kun muligt at lave helt aggregerede på landeniveau. Men det forhold at top 1 pct. i Danmark ejer ca. 21 pct. af den danske formue vil alt andet lige trække deres udledninger markant op.
- Lucas Chancel, der har været den ledende analytiker på World Inequality Database data om udledninger, påpeger således også, at det især er investeringerne i fossil og anden drivhusgas-intensiv produktion, der skal adresseres hos den rigeste procent globalt.

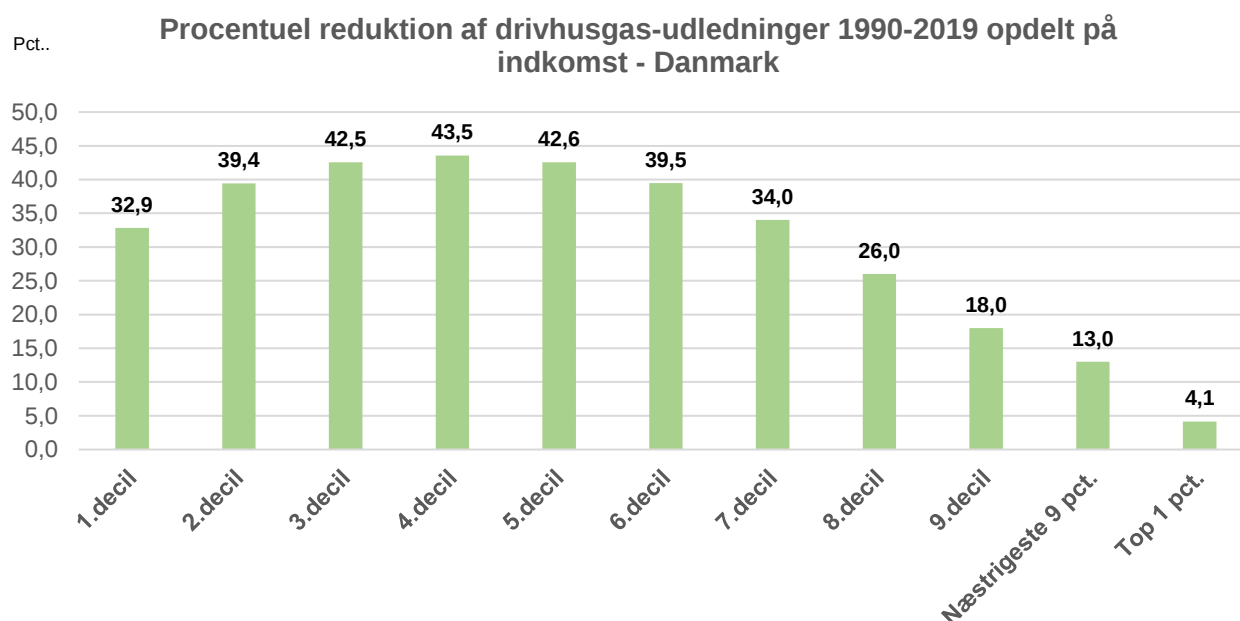
For mere information se evt. metodeafsnit nederst i analysen.

Den rigeste procent har reduceret udledninger markant mindre end alle andre

Top 1 pct. danskernes udledninger har som nævnt ovenfor haft en faldende tendens over de seneste år. Deres udledninger topper i 2006 med hele 141 ton drivhusgasser. Siden da har top 1 pct. reduceret deres udledninger med 48 ton eller 33,8 pct. Ser man til gengæld på hele perioden fra 1990-2019, som er de år World Inequality Database har data for, så har den rigeste procent i løbet af denne periode haft meget stigende udledninger fra midten af 1990'erne og frem til årene før finanskrisen. Hvis man udregner reduktionen på baggrund af 1990, viser det sig, at de rigestes reduktioner de seneste år faktisk kun bringer dem marginalt under deres udgangspunkt i 1990. Således har top 1 pct. reduceret deres udledninger med 4,1 pct. fra 1990-2019. Til sammenligning har mellemgrupperne såvel som de 50 pct. med lavest indkomst reduceret deres udledninger langt mere. Dette ses i figuren nedenfor.

Fra 1.decil-7.decil ligger reduktionerne mellem knap 33 pct. og op til over 43 pct. Tendensen er herefter, at reduktionerne falder med indkomsten. 8.decil har reduceret 26 pct., 9. decil med ca. 18 pct., de næstrigste 9 pct. med ca. 13 pct. og top 1 pct. med 4,1 pct.

Sammenligner man med hele populationen, udleder top 1 pct. ca. 10 gange så mange drivhusgasser som den gennemsnitlige dansker.

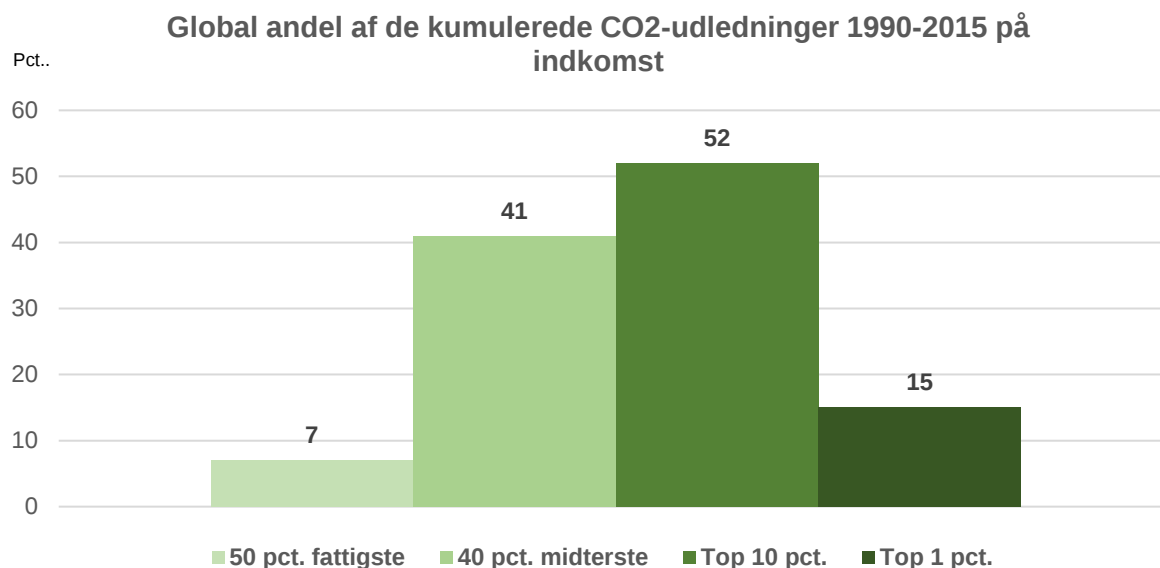
Kilde og anmærkning: Data fra World Inequality Database og egne beregninger.

Der er således en klar tendens. Den rigeste procent i Danmark udleder markant mere end alle andre, og set over den knap 30-årige periode fra 1990-2019 har de også været de dårligste til at mindske deres udledninger.

Enorm global ulighed i udledninger

Som nævnt har Oxfam tidligere har vist i analysen [‘Confronting Carbon Inequality’](#), at der er en enorm global ulighed i udledninger. De ti procent rigeste globalt har i perioden 1990-2015 været ansvarlige for 52 pct. af de akkumulerede udledninger af CO₂. Den rigeste procent har alene stået for 15 pct. af de akkumulerede udledninger. Til sammenligning har klodens 50 pct. fattigste udledt 7 pct. af de akkumulerede CO₂ udledninger.

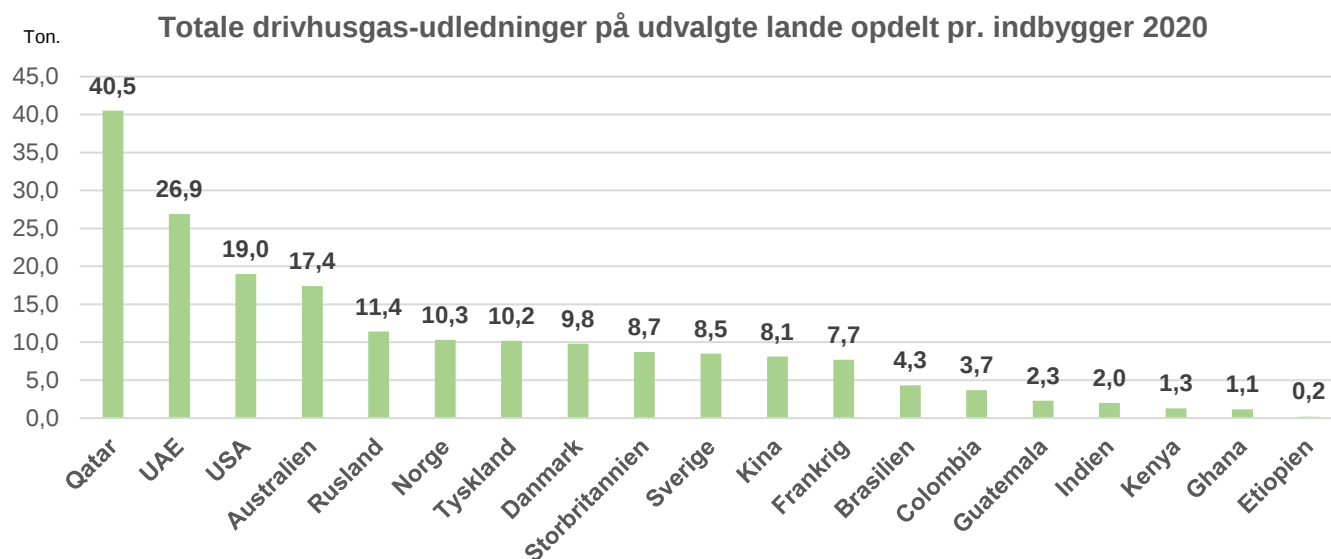
Den rigeste procent udgør blot 63 millioner mennesker, mens de fattigste 50 pct. er opgjort til ca. 3,1 milliarder mennesker.

Kilde og anmærkning: Oxfam og Stockholm Environment Institute.

Der er både ligheder og forskelle mellem den måde Oxfam opgør tallene på i rapporten 'Confronting Carbon Inequality' og den måde World Inequality Database opgør tallene, hvorfra vi har hentet tallene til denne analyse. Begge opgørelser baserer sig på sammenhængen mellem indkomst og udledninger, altså at stigende indkomst medfører stigende udledninger. Ligeledes integreres udledninger i den offentlige sektor og fra investeringerne. Estimerne varierer lidt især i top og bund i fordelingen mellem Oxfam og World Inequality Database. Emissionerne hos Oxfam måles kun i CO₂ og ikke andre typer drivhusgasser, som det er tilfældet for World Inequality Database. For mere information om forskelle se evt. metodeafsnit nederst.

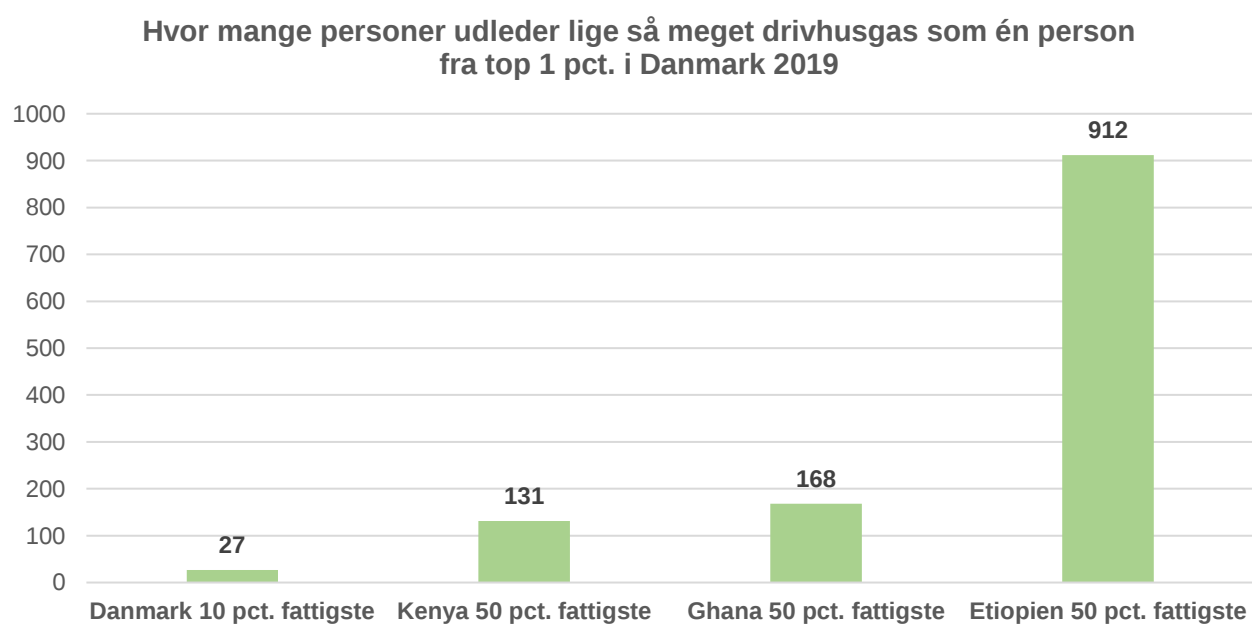
I World Inequality Database, kan man se enkelte landes samlede drivhusgas-aftryk i 2020 opdelt pr. indbygger (pr. capita). Også her ser man en enorm ulighed mellem lande. Blandt de mest udledende lande finder man mellemøstlige oliestater som Qatar og Forenede Arabiske Emirater (UAE) og dernæst lande som USA og Australien. Danmark placerer sig med 9,8 ton drivhusgas pr. indbygger meget gennemsnitligt ift. vores nabolande. Vi udleder en smule mindre end Norge og Tyskland, men til gengæld lidt mere end Storbritannien, Sverige og Frankrig. Ser man på lande fra Latinamerika og især Afrika, er forskellen enorm i udledningerne pr. indbygger. En gennemsnitlig dansker udleder således det samme som ca. 5 indere, 7,5 kenyanere, 8,5 ghanesere og ca. 48 etiopiere.

Kilde og anmærkning: Data fra World Inequality Database.

Hvis man kigger på forskellen mellem landes udledninger og krydser dette med indkomstfordelingen, frem for at kigge på et gennemsnit for hele landet pr. indbygger, så bliver forskellene endnu mere udtalte. I nedenstående figur sammenligner vi en gennemsnitlig top 1 pct. person fra Danmark, der som sagt udledte 93,1 ton drivhusgas i 2019, med gennemsnitlige personer, der er lavere placeret i indkomstfordelingen rundt omkring i verdenen.

En dansker fra top 1 pct. udledte i 2019 som nævnt det samme som mere end 26 personer (afrundet til 27 personer) blandt de 10 pct. fattigste i Danmark. Kigger man på det globale syd bliver tallene endnu mere ekstreme. En top 1 pct. dansker udledte i 2019 det samme som 131 kenyanere fra de 50 pct. fattigste, 168 ghanesere fra de 50 pct. fattigste og 912 etiopiere fra de 50 pct. fattigste.

Kilde og anmærkning: Data fra World Inequality Database og egne beregninger. Tallene i figuren er afrundet.

Hvad kan man gøre?

Danmark og andre rige lande har historisk haft langt større udledninger og bruger langt det meste af det globale CO2-budget. Derfor har de rige lande en klimagæld og en forpligtelse til at sikre en hurtig omstilling af vores egen produktion og forbrug for at reducere udledningerne. Vi har også en forpligtelse til at støtte udviklingslandenes omstilling og tilpasning til klimaforandringerne og til at kompensere udviklingslandene for de tab og skader, som klimakrisen påfører dem.

Oxfam Ibis mener at:

- Danmark skal presse på for, at EU og andre rige lande overholder forpligtelsen fra Paris-aftalen fra 2015, hvor de rige lande garanterede at levere 100 milliarder US-dollars i klimafinansiering til fattigere dele af verden fra 2020. Halvdelen af disse penge bør gå til klimatilpasning, som kan hjælpe de af verdens fattige, som rammes af klimakrisen. Klimafinansieringen skal være gavebistand, så den ikke leder til øget gæld.
- Danmark skal gå forrest og levere de omkring fem mia. kr. årligt i klimabistand udover udviklingsbistanden til verdens fattigste lande, som er Danmarks andel af de 100 mia. US-dollars, vi har lovet i forbindelse med Paris-aftalen. 70 pct. af den danske klimabistand bør gå til tilpasning, da det handler om den helt afgørende indsats for at hjælpe de fattigste, som rammes hårdest af klimakatastroferne. Klima- og andre grønne indsatser skal være social retfærdig og må ikke øge konflikter og ulighed.
- Der skal snarest muligt og gerne ved COP27 laves internationale aftaler om at etablere en fond til kompensation af **'Tab og Skader'** efter klimakatastrofer. Klimakatastroferne sker typisk i syd, men de er primært forvoldt af landene i nord.
- Denne analyse viser, at især de rigeste borgere har store udledninger. Derfor skal de i særlig grad være med til at betale for den globale klimafinansiering. Oplagt er her en [formueskat](#) som tidligere foreslået af Oxfam Ibis, der kan sikre finansiering til grøn omstilling og klimastøtte til udsatte lande, og som betales af de borgere, der udleder mest.
- For at begrænse de rigeste borgeres udledninger skal der kigges på både deres investeringer og privatforbrug. Skattesystemet skal tilskynde til flere grønne investeringer og omvendt straffe investeringer, der udleder meget drivhusgas. Skatter og afgifter på meget udledende luksusforbrug som fx store lystyachts, privatfly og flyrejser på business class bør hæves.

KONTAKT

Lars Koch, generalsekretær, tlf.nr. 6060 5831

Jonas Kylov Giefeldt, ulighedsanalytiker, tlf.nr. 2980 4854

PRESSE

Heidi Joy Madsen, presserådgiver, tlf. nr. 2019 4430

Metode

World Inequality Database opgør et såkaldt "Personal carbon footprint". Dette begreb er dannet ved en række metodiske valg.

For det første er udledningerne i opgørelsen fra World Inequality Database opgjort på drivhusgasser, altså ikke kun CO₂, men også fx metan og NO_x.

For det andet opgøres udledningerne ikke kun på de territoriale udledninger, dvs. udledninger, der foretages på dansk grund i forbindelse med produktion, opvarmning etc. World Inequality Database medtager også importen/eksporten af varer og ydelser. Dermed får man et mere retvisende billede for det nationale fodaftryk. Således vil varer produceret i Kina, som eksporteres til Danmark, ikke tælle med i Kinas drivhusgas-regnskab, men i Danmarks. Afgørende bliver således ikke produktionsstedet, men den lokalitet, hvor det endelige forbrug finder sted. Den statistiske behandling sker via såkaldte "Environmental input-output tables", som skal sikre, at man ikke tæller dobbelt, når man opgør udledningerne. For en mere dybdegående gennemgang af denne metode se litteraturhenvisninger nedenfor.

For det tredje medtager "Personal carbon footprint" både de udledninger, som foretages i den enkelte husholdning, men også personernes andel i den udledning, der sker i den offentlige sektor, samt de udledninger, der er resultatet af investeringer samt NGO-sektoren. Udledningerne i husholdningerne estimeres på baggrund af mikrodata på husholdningsniveau. World Inequality Database antager på baggrund af den etablerede forskning en central elasticitet på 0,6 mellem indkomst og udledninger fra privatforbrug, hvilket betyder, at når indkomsten øges med 10 pct., så øges udledningerne med 6 pct. Indkomst er således meget afgørende for fordelingen af udledninger, idet udledningerne fra husholdningerne udgør den største andel af de samlede udledninger generelt. Der er tale om et "equal split" i husholdningen, hvor hvert husstandsmedlem får en lige stor andel af udledningerne tilskrevet.

De udledninger, som relaterer sig til investeringer, er estimeret på baggrund af ejerskab over aktiver, dvs. formuefordelingen. Dette betyder således, at hvis top 1 pct. ejer 20 pct. af formuen, så tilskrives disse også 20 pct. af udledningerne fra investeringerne. Dette har en stor betydning for de rigeste grupper, som typisk også er dem, der har flest investeringer og ejerskab over virksomheder. Disse vil med den valgte opgørelsesmetode blive tilskrevet store mængder CO₂, der produceres uden for husholdningen i produktionssfæren. Dette er rimeligt, hvis man som World Inequality Database ønsker det mest dækkende begreb for klimamæssigt fodaftryk.

Endelig er der også tillagt den udledning, der skabes i den offentlige sektor. Denne deles ligeligt ud mellem alle individer, samt udledninger i NGO-sektoren, der dog er marginale.

Husholdningerne fylder klart mest og udgør globalt i de seneste to data-år 2019 og 2020 ca. 52 pct. af de samlede udledninger. Herefter kommer investeringerne med ca. 32 pct. af de samlede udledninger. Udledningerne fra den offentlige sektor udgør ca. 12,6 pct. af de samlede udledninger. NGO-sektoren udgør de resterende ca. 3,3 pct. af de samlede udledninger.

Fordelingen i Danmark er lidt anderledes end globalt. I Danmark udgør husholdningernes andel af udledningerne ca. 51 pct. i 2019 og 2020. Investeringerne udgør ca. 28,6 pct. af de samlede danske udledninger i 2019 og 2020. Den offentlige sektor udgør ca. 19 pct. i 2019 og 2020, mens NGO-sektoren udgør ca. 1 pct.

Det er således muligt at få opdelt udledningernes andel placeret i hhv. husholdning og investeringer samt offentlig sektor og NGO-sektor på landeniveau. Man kan dog ikke foretage denne opdeling på indkomstfordelingen. Men qua at udledningerne i investeringerne er bestemt ved formuebesiddelse, og formuerne er meget ulige fordelt (top 1 pct. i Danmark i ejer ca. 21 pct. af den danske formue), så er det helt åbenlyst, at investeringerne har en meget stor betydning for top 1 pct. udledningerne.

Opgørelsen er distribueret ud fra indkomst som fordelingsmål.

Oxfam og dens samarbejdspartnere i Stockholm Environmental Institute placerer sig metodisk tæt op af det arbejde World Inequality Database har lavet. Hvor World Inequality Database opgiver en elasticitet på indkomst (men ikke formue og offentligt forbrug) på 0,6, opgiver Oxfam en gennemsnitlig elasticitet for alle sektorer på 0,82. Disse elasticiteter er således ikke sammenlignelige, men man må antage, at elasticiteten er højere for formue end indkomst, qua formue er mere ulige fordelt end indkomst, og at den samlede elasticitet for World Inequality Database er højere end den rene elasticitet på indkomst og udledninger og således i omegnen af Oxfams.

Disse elasticiteter er de overordnede centrale elasticiteter, men kan variere mellem lande. For gennemgang af disse se links til metodepapirer nedenfor.

En forskel er, at World Inequality Database estimerer emissioner på baggrund af hele fordelingen. Oxfam vælger derimod at indføre et gulv og et loft. Loftet placerer sig ved 300 ton CO₂ pr. indbygger. Efter dette punkt kan udledninger ikke længere vokse, selv om indkomst vokser. Gulvet er placeret ved personer, der har mindre end en tredjedel af medianindkomsten. Lavere indkomster medfører her ikke lavere udledninger.

Det skal bemærkes, at tallene fra Oxfam og Stockholm Environment Institute kun opgør CO₂-udledninger og ikke andre former for drivhusgasser. World Inequality Database, medtager andre drivhusgasser bortset fra LULUCF (land use and land use change) udledninger, som omhandler den CO₂, der frigives fra fx et markareal.

For mere information om tallene fra World Inequality Database læs evt.:

["Climate change and the global inequality of carbon emissions 1990-2019", Lucas Chancel 2021](#)

["Global carbon inequality 1990-2021", Lucas Chancel 2021](#)

["Aggregate carbon footprints on WID.world – Technical Note" Francois Burq & Lucas Chancel 2021](#)

[Kodebog til klimarelaterede World Inequality Database variable](#)

For mere information om tallene fra Oxfam læs evt:

["The Carbon Inequality Era", Sivan Kartha, Eric Kemp-Benedict, Emily Ghosh & Anisha Nazareth, Stockholm Environment Institute, and Tim Gore, Oxfam 2020](#)